

Sıla-i Rahim

Gönderen Kadir Hatipoglu - Temmuz 06 2016 03:00:00

        İnanan kimseler açisinden değer verilmesi gereken meseleler hakkında bir şeyin mahiyeti ve sınırlarını tayin edici kriterler Kur'ân ve sünnet çerçeveli olmalıdır. Diğer bir ifadeyle bu iki kaynak ibadet, muamelat, ukubât, ve ahlâk gibi daha bir çok alanlarda da hüküm koyucudur. İslam hukukunun kaynağını teşkil eden Kur'ân ve sünnet aynı zamanda İslam ahlâkının kaynağını da oluşturmaktadır. Bu genel ifadeden de anlaşılıcağı gibi hukuk kaidelerinin ortaya konmasında ahlâk kurallarının, ahlâkın üzerinde yaptırım gücünün oluşmasında da hukuk kurallarının etkisini göz ardı etmemek gereklidir.   Hem cinsleriyle bir arada yaşamaya mecbur olan insan, en tabii ihtiyaçlarılarını gidermek, zararlı şeylelere karşı elbirliğiyle karşı koymak ve içinde yaşadıkları hayat şartlarını daha iyiye ve mükemmele götürmek için işbirliği yapmak zorundadır. Bunun içinde toplumu meydana getiren fertlerin birbirine inanması, güvenmesi ve bir takım ilişkiler içerisine girmesi gerekmektedir. Demek ki insanların arasında sosyal münasebetlerin başlamasından önce, bu münasebetleri düzenleyen kaidelere ihtiyaçç vardır. Bu sebeple toplumsal hayatın ahenkli bir şekilde devamı için fertlerin aşırı isteklerini frenleyecek ve bencilliklerini törpüleyip mutedil hale getirecek disiplinler/ilkelер son derece zaruridir.   Toplum hayatını düzenliyen en önemli kaynak dindir. İslam dini "ahlâki görev ve haklar, dini emirler ile iç içedir, ahlâk ile din adeta tek bir şeydir. Hiçbir ahlâki buyruk yoktur ki, aynı zamanda dînî ve insanî bir buyruk olmasın." (Ahmed Naim, s. XXIX)   Onun mesajı evrenseldir. (Bkz. Kur'an, 2/ 21, 6/135, 29/8, 31/14, 53/39, 75/35, 82/6) O muhataplarını hep tevhid inancı etrafında toplamayı hedeflemiştir ve bu bütünleşmeyi ve dayanışmayı maddi anlamda da sağlamak için fertlere sorumluluklar yüklemiştir. Bu görevlerin en önemlilerinden biri de Allah'ın bir nimet ve rahmet olarak insanlara bahsettiği akrabalık ilişkisiyle meydana gelen sıla-i rahimdir.

Sıla-i Rahim Kavramı   Sıla kelimesi "v.s.I"

kökünden masdar bir kelime olup, ulaşmak, kavuşturmak, bağ gibi anımlara gelir. Rahim ise, acıma, koruma, şefkat manalarına gelmektedir.

(Fîrûzâbâdî, I, 66, IV, 119; İbnül-Esir, II, 210) En geniş şekliyle akrabalık hak ve hukukunun yerine getirilmesi şeklinde ifade edilen sıla-i rahim, kişinin baba, anne, dede, nine, kardeşler, amcalar, halalar, kardeş çocukları, dayılar, teyzeler sonra da yakınlık derecesine göre nesep bağı olan akrabalarına karşı, imkan nispetinde maddi ve manevi anlamda faydalı olmak, hizmet etmek, ilgi ve alaka göstermek, yerine göre iletişim araçlarıyla da olsa onlarla irtibati devamlı hale getirmek gibi anımlara gelmektedir. (Sa'dî Ebû Ceyb, s, 145, Pakalın , III, 205) Daha çok ahlâki bir kural ve hak gibi görün en bu terim bundan da öte fertlere hukuki anlamda mükellefiyetler de yüklemektedir.   Sıla-i rahmin anlam itibariyle önem arzetmesinin bir yönü de şudur: Rahim kelimesi Allah'ın Rahman isminden alınmıştır. Bu konuda ki kudsî hadiste "Allah (c.c.) şöyile buyurmaktadır: "Ben Allah'ım. Ben Rahman'ım, rahmi (akrabalığı) ben yarattım, kendi ismimden bir isim ona verdim. Artık kim yakınlarıyla ilgi kurup akrabalığın hakkını yerine getirirse ona Iütuflarda bulunurum, kim de akraba ile ilişkisini keserse (ilgisiz kalırsa), ben de ondan rahmetimi keserim." (Tirmizî, Kitabu'l-Birr ve's-Sıla, 9) İşte bu iştikak, yani, rahmin,

     Rahman isminden alınmasında rahmete nasıl bir vesile edildiği açıkça ifade edilmektedir. O halde bu rahmeti, şefkat ve merhametle, hisimlik ilgi ve hakkı olan kimselere ulaşımak, yakınlarla ve nesep sebebiyle hisim olanlarla ilgi kurmak her bakımdan rahmete yol açacaktır. Bu itibarla sila-i rahime riayet Yaradanın merhametini celbedecek ve bir çok berekete vesile olacaktır.

       Rahim kelimesinin anlamıyla ilgili olarak diğer bir rivayette bu kavram (rahim) ağaçklerinin birbirlerine sık bir şekilde sarılmasına benzetilmiştir. (Buhârî, Edeb, 13) Bu ifade bizlere insanların hepsinin bir asıldan olup, insanlık ve soy itibariyle kardeş oldukları hatırlatmaktadır. Zira bu anlamlın muhataplar tarafından kavranması inanan inanmayan her topluluğun emniyet ve mutluluk içerisinde, dayanışma ve yardımlaşarak hayat sürdürmelerini sağlayacaktır. Sonuçta bugün yeryüzünde sıkıntısını çektiğimiz bir çok probleme daha kolay çözümler bulabilme imkanı doğabilecektir. Kur'an ve Sünnette Sıla-i Rahim   İslam dininin temel hedeflerinden biri de insanları genel ve geniş bir kitle olarak güçlü bir şekilde bir arada bulundurmak ve bu devamlılığı bir takım vesilelerle dinamik kılmaktır. Sıla-i rahim, öncelikle aralarında akrabalık ilişkileri olan insanları hedefler ve daha sonra bütün insanlığı amaçilar. Akrabalık farklı şekillerde meydana gelir. Bu ilişki kan hisimliğiyle meydana geldiği gibi, sıhîdediğimiz, evlilik sebebiyle de gerçekleşebilir. Dolayısıyla akrabalık bağları bu yönüyile daha bir geniş boyut kazanmaktadır.

       Kur'ân'ın onlarca âyetinde ve sünnette bu konu ele alınmış ve ne kadar önem verilmesi gereği üzerinde durulmuştur. İslamiyet'in ilk yıllarından itibaren ilk inen Mekkî âyetlerde Hz. Peygamber'e akrabalık ilişkilerinin gözetilmesi ve bu hususa dikkat edilmesi emredilmiştir. Bu konunun ayrı bir önemi de kanaatimizce Peygamberlik vazifesiyle görevlendirilen bir kişinin içinde yetiştiği toplumun ferdi olarak mutlaka yakın akrabalık ilişkilerinden istifade ederek tebliğ ve irşad görevine başlamasının kendisine mutlaka bir avantaj sağlayacağına işaret etmiş olmasıdır. Zira bu görüşün isabetli olduğunu Efendimizin tebliğde yakın akrabalarından başlaması göstermektedir. (Kur'ân, 26/ 214) Demek ki tebliğ ve irşatta akrabalık bağının vesile edilerek öncelikli olarak bu hedef kitleden başlanması ayrı bir önem arzetmektedir. Toplumsal yardımında da ister maddi isterse manevi anlamda olsun ilk ulaşılacak kimseler yakın akrabalardır.   Sıla-i rahim görevi en yakın dairede ebeveyinden başlayarak uzak akrabalara kadar uzanan bir ilişkidir. Kur'ân ve sünnette akrabaya karşı iyilik etmek bir ahlakî görev olarak değil aynı zamanda hukuki bir sorumluluk olarak ele alınmıştır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi Peygamberliğin ilk yıllarından itibaren Allah Resûlü'nün yerine getirilmesi hususunda ısrarla davet ettiği şeylerden biri sıla-i rahimdi. Hatta, Herakliyus, Allah Resulü (s.a.s.) hakkında bilgi edinmek üzere ticari maksatla Şam'a gelmiş olan Ebû Süfyan ve yanındakileri çağırıp "O size ne emrediyor?" diye sorunca Ebû Süfyan'ın saydıkları üç beş husus arasında sıla-i rahmi de görmekteyiz. (Buhârî, Edeb, 8) Vahyin ilk olduğu günlerde de Allah Resûlü peygamberlik görevi sorumluluğunun ağırlığı altında konuyu eşî Hz. Hatice'ye açtığında, validemizin O'na endişelenmesine gerek olmadığını, Allah'ın kendisini utandırmayacağını ifade ederek, kendisinin, toplumun İslahı için bir çok fedakarlıklar yaptığı ve bu işlerin arasında sıla-i rahmi de zikretmesi akrabalık ilişkilerinin ne kadar önemli olduğuna işaret etmektedir. (Buhârî, Bed'ül-Vahiy, 3)

       İslam toplumda düzen ve ahengi öne alır. Bunu bozan hususlar toplumun tabiatına da aykırı düşer, her ne tür ve şekilde olursa

olsun kinanır ve yasaklanır. Müslimler manlar hem ferd^{icirc}; olarak inanccedil; ve davranışlarının, hem de iyi bir topluma ümye olmuş olmanın müslimk^{acirc};fatını dürum^{nyada} ve ahirette gümreceklerine inanırlar. (Sezen, s. 69) Sıla-i rahmin gümzeti emreden acirc;yet ve hadisler İslam alimleri tarafından değerlendirilmiş ve bu konunun vacip olduğuna hüumluk^{metmişlerdir.} (Racirc;z^{icirc}, IX, 135) Kuracircn bu konuda şoumlyle hitap etmektedir: اِنَّ اللهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَاْلاِحْسَانِ وَاِيتَائِ ذِى الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ و"Allah, adaleti, iyi davranışmayı ve akrabaya bakmayı emreder; çirkin işleri, koumltuumllıuumlğuuml ve azgınlığı yasaklar. Duumlşuumlnuumlrsuumlnuumlz diye Allah size öğuumlt verir." (Kur'an, 16/90) Bu acircyette akrabalara iyilik edilmesi sadece bir tavsiye olmayıp bizzat Şari' tarafından bildirilen bir emirdir. Başka bir acircyette bu husus şu şekilde dile getirilmektedir: وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِى اِسْرَآئِيلَ لاَ تَعْبُدُونَ اِلاَّ اللهَ وَبِاللِدَيْنِ اِحْسَانًا وَذِى الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ و"Biz Israil oğullarından şoumlyle soumlz almıştık, Allah'tan başkasına kulluk etmeyeceksiniz, anaya, babaya, yakınlara, yetimlere, yoksullara iyilik edeceksiniz…" وَاَتِ ذَا الْقُرْبَى

حَقَّهُ
وَالْمِسْكِينَ
السَّبِيلِ
وَلاَ
تُبَذِّرْ
تَبْذِيرًا
    “Akrabaya, yoksula, yolda kalmışa hakkını ver ve israfta ileri giderek
boş yere, haksız yere malını saçip savurma.”   (Kur'ân, 2/83, 17/26)
Âyetteki yakınlara "iyilik etmek" ifadesi yakın akrabalara s&ila-i rahimin yapılmasının vacip
olduğunu gösterir. (Cessâs, I, 56, III, 28; İbnül-Arabî, II, 125)
        Sila-i rahimin anne ve babadan
başlayarak yakın ve uzak akrabalara kadar yerine getirilmesinin bir çok hikmetleri vardır.
Bunlardan biri de insanların bu yolla sahip oldukları imanî, ahlaki değerleri ve
güzellikleri birbirleriyle paylaşmalarıdır. Kök itibariyle rahim kelimesi Allah'a nispet
edildiği için Yüce Yaratıcı'nın kullarına karşı gösterdiği cömertlik adeta
yne kullardan birbirlerine karşı istenilmektedir. Rahmanın rahmeti mahlukat üzerinde
sürekli tecelli etmeye ve bunun karşılığı olarak da Allah'a ve yarattıklarına karşı yine bu
merhamet duygularının maddi ve manevi tarzda karşılıklı tezahürü istenmektedir.
Sila-i rahim duygusuyla hareket eden fertler adeta Allah'ın rahmet eli gibi hareket ederek
muhtaç kişilerin imdadına yetişmektedir. Bunun sonucu olarak da bu ilişkilerin
gerçekleştigi kişiler arasında tam bir tesanüt ve paylaşım gerçekleşmektedir.
       Başka bir âyette Allah ilk yaratılıştaki
gerçege dikkat çekerek ve kendisinin kulları üzerindeki hakkının
büyük olduğuna işaret etmek için, âyetin başında ve sonunda olmak
üzere iki yerde "Allah'a karşı takva dairesine girilmesini emretmiştir.
يَآاَيُّهَا
النَّاسُ
اتَّقُوا
رَبَّكُمُ
الَّذِى
خَلَقَكُمْ
مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ
مِنْهَا
زَوْجَهَا
وَبَثَّ
مِنْهُمَا
رِجَالاً
كَثِيرًا
وَنِسَآءً
وَاتَّقُوا
اللهَ
الَّذِى
تَسَآءَ
لُونَ بِهِ
وَاْلاَرْحَ&#15

75;#1605;#1614; #1575;#1616;#1606;#1617;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1614; #1603;#1614;#1575;#1606;#1614;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1603;#1615;#1605;#1618;
#1585;#1614;#1602;#1616;#1610;#1576;#1611;#1575; -1,
#1608;#1614;#1575;#1614;#1578;#1615;#1608;#1575;
#1575;#1604;#1618;#1610;#1614;#1578;#1614;#1575;#1605;#1614;#1609;
#1575;#1614;#1605;#1618;#1608;#1614;#1575;#1604;#1614;#1607;#1615;#16
05;#1618; #1608;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1578;#1614;#1578;#1614;#1576;#1614;#1583;#1617;#1614;#1604;#1615;#16
08;#1575; #1575;#1604;#1618;#1582;#1614;#1576;#1616;#1610;#1579;#1614;
#1576;#1616;#1575;#1604;#1591;#1617;#1614;#1610;#1617;#1616;#1576;#16
16; #1608;#1614;#1604;#1575;#1614;
#1578;#1614;#1575;#1618;#1603;#1615;#1604;#1615;#1608;#1570;
#1575;#1614;#1605;#1618;#1608;#1614;#1575;#1604;#1614;#1607;#1615;#16
05;#1618; #1575;#1616;#1604;#1614;#1609;
#1575;#1614;#1605;#1618;#1608;#1614;#1575;#1604;#1616;#1603;#1615;#16
05;#1618; #1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1603;#1614;#1575;#1606;#1614; #1581;#1615;#1608;#1576;#1611;#1575; "Ey insanlar! Sizi bir
tek kişiden yaratan ve ondan da eşini yaratıp o ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar
türeten Rabbinize karşı gelmekten sakının. Adını anıp Kendisini vesile ederek birbirinizden
dilekte bulunduğuuz Allah'a saygısızlık etmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakınınız.
Allah sizin üzerinizde tam bir gözeticidir." buyurmaktadır. (Kur'ân, 4/ 1) İşte fert
ve toplumların birbirlerini karşılıklı sevip saymalarının mayası ilk yaratılmıştır. Bu bağ ise sıla-i
rahimdir.   Dinimiz beşeri saadetin
vazgeçilmez şartlarından olan sıla-i rahmin terkini büyük günahlardan
saymıştır. Buna terminolojide kat-ı rahim denmiştir. Yani akrabalık bağlarını koparmak, onlara
karşı ilgisiz ve alakasız kalmak demektir. (Canan, X, 58) İslam alimleri akrabalık bağlarını
koparmanın haram olduğunu ifade etmişlerdir. (İbnül-Arabî, I, 401)
        Bazı alimler sıla-i rahmin ahlâki bir vazife
olduğunu söyilemektedirler. İster ahlakî ister hukuki bir sorumluluk olsun, İslam
ahlâki, dinin bir parçası değil, dinin üzerine oturduğu temeli, özü ve
bütün bünysesine yayılan ruhudur. (Erdem, s. 18) Bu dinin tebliğ ve temsilcisi
olan Efendimiz (s.a.s), en güzel ahlakın da en güzel temsil ve tebliğcisidir.
        Akrabalar arasında iyi ilişkileri
sürdürmeğ Allah'ın emirlerindendir, Kur'ân akrabalık bağlarının kesilmesini
şiddetle kınamaktadır. Bu hususta Allah; #1601;#1614;#1607;#1614;#1604;#1618;
#1593;#1614;#1587;#1614;#1610;#1618;#1578;#1615;#1605;#1618;
#1573;#1616;#1606;
#1578;#1614;#1608;#1614;#1604;#1617;#1614;#1610;#1618;#1578;#1615;#16
05;#1618; #1571;#1614;#1606;
#1578;#1615;#1601;#1618;#1587;#1616;#1583;#1615;#1608;#1575;
#1601;#1616;#1610;
#1575;#1604;#1618;#1571;#1614;#1585;#1618;#1590;#1616;
#1608;#1614;#1578;#1615;#1602;#1614;#1591;#1617;#1616;#1593;#1615;#16
08;#1575;
#1571;#1614;#1585;#1618;#1581;#1614;#1575;#1605;#1614;#1603;#1615;#16
05;#1618;

أُوْلَئِكَ
الَّذِينَ
لَعَنَهُمُ
اللَّهُ
فَأَصَمَّهُ&#16
05;ْ وَأَعْمَى
أَبْصَارَهُ&#16
05;ْ   "Demek ki ey muuml;nafiklar! Siz işbaşına geçecek olursanız,
ükede fesat çıkaracak, nizamı bozacak, akrabalık bağlarını
parçalayacaksınız!) buyurarak âyetin devamında da"İşte bunlar, Allah'ın Iânet
edip kulaklarını sağırlaştırdığı, gözlerini kör ettiği kimselerdir." (Kur'ân47/22, 23;
Kur'ân, 4/1; Ateş, VII, 433) beyan etmektedir. Muhammed Hamdi Yazır, bu âyette kat'ı
rahmin haramlığına delalet var demektedir. (Yazır, VI, 4392) Kurtubî âyette kastedilen
kimselerin çoğunluğun tercihine göre münafık olan iki yüzü kimseler
olduğunu ifade etmektedir. (Kurtubî, XVI, 245; İbn Kesir, IV, 87) Dolayısıyla böyle bir
davranışın münafık vasıfı olduğu anlaşılmaktadır.
      Sila-i rahim, kişinin sadece ebeveyninden
başlayarak akrabalarına iyi davranışları, onların acılarını ve mutluluklarını paylaşması ve onlara
belli kurallar çerçevesinde yardım etmesi anlamına gelmez. Aynı zamanda kişi
servetini de imkanları dahilinde akrabalarıyla ihtiyaçç halinde paylaşmalıdır. İlâhi
kanun ailede zengin olan her bireyi fakir akrabalarının ihtiyaççlarını karşılamakla sorumlu
tutar. İslam, akrabaları açliktan kıvrırken zevk ve sefahat içinde yaşamayı
büyük bir günah olarak tanımlar. Fakir bireylerin hakkı ilk önce ailedeki
zenginler, daha sonra da diğer zenginler üzerindedir. (Mevdûdî, III, 49)
      Akrabalık ilişkileri, bir elektrik bağına benzetilebilir.
İlişkilerin sağlam ve devamlı olması için bu bağın daima bir takım görev
addedebileceğimiz sorumluluklarla beslenmesi ve canlı tutulması gerekmektedir. Bu görev
ve hakların yerine getirilebilmesi için de sağlam bir iman ve bu imanın kaynağı olan İslam
dininin ortaya koymuş olduğu ferdi ve içtimai kuralların yerine getirilmesi gerekmektedir.
      Toplumdaki sosyal düzenin sağlanmasında
ilişkilerdeki önceliğin tesbiti konusunu Kur'ân ebeveynden başlatmış ve bunu takiben
diğer akrabaları zikretmiştir. Anne ve baba hukukunu bir çok âyette ele alan
Kur'ân-ı Kerim "onlara iyi muameleyi" sadece Allah'a ibadet edilmesi emrinin ardından
zikrederek, bir olan Allah'a kulluğun bir gereği olarak müminlere duyurur.
وَقَضَى
رَبُّكَ
أَلاَّ
تَعْبُدُواْ
إِلاَّ
إِيَّاهُ
وَبِالْوَال&#16
16;دَيْنِ
إِحْسَانًا
إِمَّا
يَبْلُغَنَّ
عِندَكَ
الْكِبَرَ
أَحَدُهُمَا

أَوْ
كِلاَهُمَا
فَلاَ تَقُل
لَّهُمَا
أُفٍّ وَلاَ
تَنْهَرْهُم&#16
14;ا وَقُل
لَّهُمَا
قَوْلاً
كَرِيمًا
 وَاخْفِضْ
لَهُمَا
جَنَاحَ
الذُّلِّ
مِنَ
الرَّحْمَةِ
وَقُل رَّبِّ
ارْحَمْهُمَ&#15
75; كَمَا
رَبَّيَانِي
صَغِيرًا "Rabbin "Kendinden
başkasına kulluk etmeyin. Ana ve Babaya iyi muamele edin" diye hükmetti. Eğer onlardan
biri veya her ikisi senin yanında ihtiyarlığa ererlerse onlara "öf" (bile) deme. Onları azarlama.
Onlara çok güzel (ve tatlı) söz söyile. Onlara acıyarak tevazu kanadını
(yerlere kadar) indir ve: "Ya Rab! Onlar beni çocukken nasıl terbiye ettilerse sen'de
kendilerini (öyelce) esirge" de." (Kur'ân, 17/ 23, 24)
      Başka bir âyet "Müşrik bile olsa ana-babaya
hürmet etme konusunu net olarak ifade etmiştir. "Eğer onlar seni, şerik olduğuna dair
hiçbir bilgin olmadığı şeyleri, Bana ortak saymaya zorlarlarsa sakın onlara itaat etme! Ama
o durumda da kendileriyle iyi geçin, makul bir tarzda onlara sahip çık! Bana
yönelen olgun insanların yolunu tut! Sonunda hepinizin dönüşü Bana
olacak ve Ben işlediklerinizi tek tek size bildirip karşılığını vereceğim" (Lokman 31/15)
           Âyet mümin olmasalar bile anne
babaya karşı hürmet edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Aynı zamanda her evladın
ana-babaya yedirmesi, giydirmesi ve onları barındırması da üzerine düşen bir
borçtur. Bu konuyu teyit eder anlamda şu hadis de oldukça manidarır.
       Esmâ Binti Ebî Bekr (r.a) anlatıyor:
قَدِمتْ
عليَّ أُمِّي
وهِي مُشركة
في عهْدِ رسول
اللهُ
عَلَيْهِ
وسَلَّم
فَاسْتَفتَي&#16
18;تُ رسول
اللَّه صَلّى

اللهُ
عَلَيْهِ
وسَلَّم قلتُ :
قَدِمتْ
عَليَّ
أُمِّى وَهِى
راغبةٌ ،
أَفأَصِلُ
أُمِّي ؟ قال : «
نَعمْ صِلي
أُمَّكِ » "Muuml;şrik olan annem
gelmisti. Ona nasıl davranmam gerektiğini Peygamber Efendimiz (s.a.s.)e sordum: "Annem
yanıma gelerek, benimle (gouml;rüşüp konuşmak) arzu ediyor, anneme iyi
davranayım mı?" dedim."Evet" dedi, ona gereken huuml;rmeti gouml;ster. Buyurdular. "
(Buhârî, Edeb 8; Müslim, Zekat, 14)

              Anne ve baba kafir bile olsa onlara karşı
insanı vazifelerimizi, evlatlık alaka ve huuml;rmetini gouml;stirmek gereği ifade
edilmektedir. Hatta bu hadisten kafir bile olsa anne ve babaya nafaka vermenin vacip olduğu
huuml;kmü çikarılmıştır.   Kur'ân bu
konuya şu ifadeyle son noktayı koymuştur: "Dininizden ötürü sizinle
savaşmayan, sizi yerinizden, yurdunuzdan etmeyen âfirlere gelince, Allah sizi, onlara iyilik
etmeden, adalet ve insaf gouml;zetmeden menetmez. Çünkü Allah âdil
olanları sever." (Kur'ân, 60/8; Canan, II, 488)

            Sosyal ilişkileri sağlıklı yuuml;rütmeğe ve
içinde bulunulan toplumun sorumlu bir ferdi olarak akraba ziyaretlerine dikkat edilmelidir.
Zira ziyaretler; sevgi ve guuml;ven duyguları geliştiren, bireyleri birlik ve beraberlik içinde
hareket etmeye yuuml;nlendiren davranışlardır. Kuvvetli tutulan akrabalık bağıları fertlerin toplum
içerisinde daha sağlıklı ve kontrollü olarak gelişip buuml;yuuml;melerini sağlar.
Kişiler ziyaretler ile birbirlerini daha yakından tanıma imkânı bulup, mevcut olan
problemlerini ögrenip, pek çok konuyu aralarında gouml;rüşüp, birlikte
karar verme imkânına da sahip olurlar.
Sıla-i rahim kolektif şuurun gelişmesine de katkıda bulunur. Toplumun bireyleri akrabalık
ilişkileriyle yalnız olmadıkları duygusunu kazanır ve geleceğe ümit ve guuml;venle
bakarlar. Sevinçli ve üzüntülü anlarında çevrelerinde
gouml;rdükleri yakınları onlar için birer ümit ve teselli kaynağı olur.
         Sıla-i rahim sadece küçüklerin
büyüklerine karşı olan vazifeleri olarak düşünülmemelidir, karşılıklı
olarak ele alınmalıdır. Çünkü sıla-i rahimde küçük
büyük ilişkisi söz konusu değil akrabalık özelliğini taşımak yeterli bir
sebeptir.   Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve
sellem) sıla-i rahimde bulunulması gereken kişilerin öncelikli olanlarını şu hadislerinde ifade
etmişleridir. Sahabeden biri Resulullah (s.a.s.)'a gelerek sormuştur: "Ey Allah'ın Resulü kime
karşı iyilik yapayım?" Hz. Peygamber (s.a.s.) şu cevabı vermiştir: "Annene, babana, kızkardeşine,
oğlan kardeşine, bunu takip eden azadına. Bu iyiliği de, üzerine vacib olan bir hakkın
ödenmesi, yani, sıla-i rahim yerine getirilmesi olarak yapacaksın. (Nafile, ihtiyari, hasbi bir
davranış tatavvu grubuna giren bir amel olarak değil)". (Ebû Dâvud, Edeb, 129) başka
bir rivayette de "sırayla sana yakın olanlara iyilik et" (Tirmizî, Birr, 1) şeklindedir, dolayısıyla
bu hadislerde yakın akrabadan başlayıp uzağa doğru genişleyen bir açılım vardır.

      Hadis kaynaklarında ayrıca özel anlamda anne ve baba haklarının gözetilmesi ve önceliğin bu kimselere tahsisini ifade eden bir çok rivayetler vardır. Bir adam gelerek وعنه رضي اللَّه عنه قال : جَاءَ رَجُلٌ إلى رسول اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم فقال : يا رسول اللَّه صللَّه مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بحُسنِ صَحَابَتي ؟ قال : « أُمُّك » قال : ثُمَّ مَنْ ؟ قال : « أُمُّكَ قال : « أُمَّ قال : « أَبُوكَ قتفقٌ عليه . وفي رواية : يا رسول اللَّه مَنْ أَحَقُّ النس بِحُسْن الصُّحْبةِ ؟ قال : « أُمُّكَ ثُمَّ أُمَّ ، ثُمَّ أُمُّكَ ، ثُمَّ أَدْنَاكَ أَدْنَاكَ » .   « والصَّحابة ي الصُّحابة هو منصوب اه بفعلٍ

محذوفٍ، أي ثم
برَّ أَباك
وفي رواية : «
ثُمَّ
أَبُوكَ »
وهذا واضِح "Ey Allah'ın
Rasûlü iyi davranış hoş sohbetle bulunmama daha fazla kim hak sahibidir?" Diye
sordu. Hz Peygamber (s.a.v):"Annen!" diye cevap verdi. Adam "Sonra kim?" dedi.
Rasûlullah "Annen!" diye cevap verdi. Adam tekrar: "Sonra kim?" dedi. Rasûlullah yine
"Annen!" diye cevap verdi. Adam tekrar sordu: "Sonra kim?" Rasûlullah (s.a.v) bu
dördüncüyü "Baban!" diye cevapladı." (Buhâri, Edeb 2; Müslim,
Birr, 1) &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; İslam alimleri kişinin anne ve babasının
vefatından sonra onların hayatı iken tanışıp görüştükleri kişilerle
çocuklarının irtibatlarını kesmeyip anne ve baba hakkı olarak o kimselere saygı ve sevgi
göstermelerinin lüzûmu üzerinde durmuşlar ve bu konuda şu hadisleri delil
olarak zikretmişlerdir. (Bilmen, s. 107) إِنِّي
سَمِعْتُ
رسولَ اللَّه
صَلّى اللهُ
عَلَيْهِ
وسَلَّم
يُقولُ : « إِنْ
مِنْ أَبَرِّ
البِرِّ أَنْ
يَصِلَ
الرَّجُلُ
أَهْلَ وُدِّ
أَبِيهِ
بَعْد أَنْ
يُولِّىَ»
وإِنَّ
أَبَاهُ
كَانَ
صَدِيقاً
لِعُمر رضي
اللَّه عنه &nbs; &iyiliklerin"en
değerli, insanın babası öldükten sonra, baba dostunun ailesini kollayıp
gözetmesidir" (Müslim Birr, 4; Ebû Dâvûd, Edeb, 127) &nbs;
&nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Akrabalarla devamlı irtibatlı olmanın ne gibi
sonuçlari olacağı konusunda da Hz. Peygamber (s.a.v)'in çok net ifadeleri vardır. Bu
konuda "Nesebinizden sila-i rahim yapacaklarınızı öğrenin, zira sila-i rahim akrabalarda
sevgi, malda bolluk, ömürde uzamadır." (Buhâri, Edeb, 12; Tirmizî, Birr, 49)
Buyurmaktadır. &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; Bu hadiste Hz. Peygamber sila-i
rahmin faydalarını zikretmiştir. Bu, akrabalar arasında sevgi ve saygının artması, bereket ve
bolluğu müjdelenmesidir. Alimler bu hadisten harekette sila-i rahim yapanların hayatlarında
bereket, bolluk, işlerinde istikamet ve örlerinin faydalı işlerde geçeceği ifade
etmişlerdir. (Canan, X, 58-59) &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; &nbs; "İslam inanan kimseleri
birbirlerinin kardeşleri olarak ilan etmiş ve onların birbirlerini sevin savmalarını faydalı işlerde

birbirlerine yardımcı olmalarını emretmiştir. (Kur'acirc;n, 5/2) İnsanlar arasında sevginin yerleşmesine yardımcı olan en nemli sebeplerden birisi ziyaretlerdir. Bu bakımdan İslam dini ziyaretlere b'yuk; ük ünem vermiştir. Bu ziyaretler yakın akrabadan başlamak üzere yakın komşu uzak komşu şeklinde devam eder. Efendimiz (s.a.s.) "Bir kimsenin hasta birini veya herhangi bir kardeşini Allah için ziyaret ederse cennetteki yerini hazırladığını m'jdelemiştir. (Tirmizî, Birr, 64) Ziyaretçilere d'nyevi kazançla birlikte uhrevi m'kafat vardır ki bu da Allah rızasına ulaşmaktadır. Ayrıca sila-i rahimin m'kafatı ile ilgili olarak İbn M'acirc;ce'deki bir hadiste Efendimiz "Sevabı en çabuk olan taat, sila-i rahimdir" buyurmaktadır. (İbn M'acirc;ce, Zühd, 23)

             O halde, ziyaretler inanan insanları Allah rızasına ulaşacaktır ahlâki sorumluluklardan biridir. İnsanların birbirlerini arayıp sormaları ve ziyaret etmelerinin de en nemli vasıtası sila-i rahimdir. Her fert toplumsal olan bu g'revi yerine getirmeli ve başkalarına da tavsiye etmelidir. M'slümanlık aynı zamanda iyiliğin karşısız olarak yapılmasını ister, bu hususta Peygamber Efendimiz ş'yle buyurmuştur: "Eğer başkaları iyilik ederse biz de iyilik ederiz, başkaları k'ütük yaparsa biz de yaparız" deyip k'tülükte başkalarına uymayınız; dayanıklı ve kararlı olunuz. Başkaları size iyilik yapınca siz de onlara iyilik yapın, k'ütülük yaparlarsa, siz k'ütülük yapmayın" (Tirmizî, Birr, 63) Diğer taraftan "Karşılık olsun diyerek yakınlarına sila-i rahimde bulunan kimse gerçekten sila-i rahmi koruyup özeten değildir. #1608;#1593;#1606;#1607; #1593;#1606;#1575;#1604;#1606;#1576;#1610; #1589;#1614;#1604;#1617;#1609;#1575;#1604;#1604;#1607;#1615;#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;#1608;#1587;#1614;#1604;#1617;#1614;#1605;#1602;#1575;#1604; :#1604;#1614;#1610;#1618;#1587;#1614;#1575;#1604;#1616;#1575;#1604;#1605;#1615;#1603;#1575;#1601;#1574;#1608;#1614;#1604;#1603;#1616;#1606;#1617;#1614;#1575;#1604;#1608;#1575;#1589;#1616;#1604;#1614;#1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1610;#1573;#1616;#1584;#1575;#1602;#1614;#1591;#1614;#1593;#1578;#1618;#1615;#1585;#1614;#1581;#1616;#1605;#1615;#1607;#1615;#1608;#1589;#1604;#1614;#1607;#1614;#1575;»#1585;#1608;#1575;#1607;#1575;#1604;#1576;#1582;#1575;#1585;#1610; .#1608; « #1602;#1614;#1591;#1593;#1578;#1618; »#1576;#1616;#1601;#1614;#1578;#1618;#1581;#1575;#1604;#1602;#1575;#1601;#1616;#1608;#1614;#1575;#1604;#1591;#1617;#1614;#1575;#1569;#1616; .#1608;#1614; « #1585;#1614;#1581;#1616;#1605;#1615;#1607;#1615;#1605;#1614;#1585;#1618;#1601;#1615;#1608;#1593;#1612; . Yine Abdullah İbni Amr İbni Âs' dan rivayet edildiğine g're Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ş'yle buyurdu: “Akrabasının yaptığı iyiliğe aynıyla karşılık veren, onları koruyup özetmiş sayılmaz. Akrabayı koruyup özeten adam, kendisiyle ilgisiyle kestikleri zaman bile, onlara iyilik etmeye devam edendir.” şeklindeki hadis sila-i rahim g'ürevinde karşılık beklenilmemesi gerektiğini ifade etmektedir.

           Sila-i rahmin h'üküm ve derecelerini Kamil Miras, Şifâ riğerinden K'acirc;dı Iyaz'dan ş'yle nakletmektedir: "Sila-i rahmin filcümle vacip olduğunda ihtilaf yoktur. Vacip olan silanın kat'ı ve terki ş'umphesiz ki,

büyük bir masiyettir. Buna hadisler şahitlik etmektedir. Sıla-i rahmin mertebeleri vardır, bazısı bazısından daha yüksektir. Bu derecelerin en alt derecesi tatlı sözle, selam ile, hal hatırlama ile olmalıdır. Buradan başlayarak ziyaretle, hizmetle, mali yardımla yapılan derecelere kadar yükselir. Bu dereceler de imkan ve ihtiyacın değişmesiyle değişiklik arzeder. Bir kısmı vacip, bir kısmı müstehab olur. (Miras Kamil, VI, s. 365)

       Sıla-i rahmi terk eden ve bu konuyu hafife alanlar Kur'ân'dan sonra Hz. Peygamber'in ifadelerinde de şiddetli bir şekilde kınanılmışlardır. Bu konuya ilgili olarak Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır: "Mükafatı en hızlı verilen hayır, iyilik ve sıla-i rahimdir. Cezası en hızlı verilen kötülük de zulüm ve sıla-i rahimi terk etmektir" (Ebû Dâvud, Edeb, 51)   Başka bir rivayette Hz. Peygamber « #1575;لرَّحمُ مَعَلَّقَةٌ بِالعَرْشِ تَقُولُ : مَنْ وصلني وَصَلَهُ اللَّه ، وَمَن قَطَعَني ، قَلَّه ، اللَّه » "Rahim Arş'a asılıdır, şöyle der: "Beni gözeteni Allah gözetsin, beni terk edeni Allah terketsin." (Buhârî, Edeb 13; Müslim Birr, 17) Beyanlarının yanında başka bir rivayette de "Allah merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öleyse sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semada olanlar da size rahmet etsinler. Rahim (akrabalık bağı) Rahmandan bir bağıdır. Kim bunu korursa Allah onunla (rahmet bağı) kurar, kim de koparırsa Allah da ondan (rahmet bağını) koparır." (Tirmizî, Birr, 16) Şeklindeki nebevî beyan sıla-i rahmin ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. وعنه عن النبي صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم قال : « رغِم أَنْفُ ، ثُم رغِم أَنْفُ ، ثُمَّ رَغِم أَنف مَنْ أَدرْكَ أَبَويْهِ عِنْدَ الْكِبرِ ، أَحدُهُمَا أَوْ كِلاهُما ، فَلمْ يدْخلِ الجَنَّةَ » رواه مسلم .

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)